

EESTI MAASTIKUARHITEKTIDE LIIDU

KUUKIRI

09/2022

EMALi kuukirja järgmine number ilmub 3. oktoobril

juhatus: juhatus@maastikuarhitekt.ee

Maarja Gustavson (557 9979), Tanel Breede (521 7478)

Silver Riisalo (507 9638), Külli Sepp (514 4443)

koordinaator: Reet Soans info@maastikuarhitekt.ee (5060 834)

kuukiri: Minea Kaplinski-Sauk minea@maastikuarhitekt.ee

• MAASTIKUARHITEKTI KUTSE SÜGISVOOR •

Anname juba varakult märku, et maastikuarhitekti kutse 2022. aasta sügisvoorust taotluste vastuvõtt toimub **17.-19. oktoobril**. Lisaks viime **13. oktoobril** läbi taotlejatele mõeldud infotunni.

Infotundi registreerimiseks palume saata oma osalemissoov hiljemalt **12. oktoobril** aadressile info@maastikuarhitekt.ee. Soovijatele edastatakse osalemiseks zoom'i link.

Eesti
Maastiku-
arhitektide
Liit

• EMALI AASTAPREEMIADE KONKURSILE • TÖÖDE ESITAMINE ON LÕPPENUD

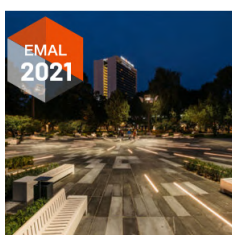
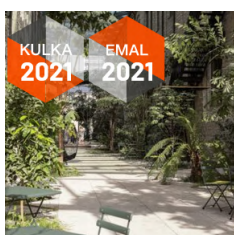
Maastikuarhitektide liidu aastapreemiade konkurss on õnnelikult jõudnud vahetähtsasse ehk kõik selleaastased kandidaadid on kokku kogutud ning žürii (koosseisus Läti maastikuarhitekt/urbanist Ilze Rukšāne, maastikuarhitektid Rutt Piir, Laura Männamaa, Remi Kübar ja keskkonnapsühholoog Grete Arro) saab alustada oma vastutusrikast ja põnevat tööd.

Juba õige pea sõelutakse kandidaatide seast välja nominendid ning põnevust ja ootusärevust jagub nüüd mitmeks kuuks, kuni kõik kulmineerub viimaks jaanuaris 2023 arhitektuuripreemiade suurejoonelisel auhinnatseremoonial.

Et aga ootusärevust seni kuidagi taltsutada, tuletame meelde, et kõikide eelnevate aastate nominentide ja laureaatidega saate tutvuda Eesti Arhitektuuripreemiade kodulehel:

<https://arhitektuuripreemiad.ee/>

Ja loomulikult aitäh kõigile kandidaatidele ja edu konkursikeeristes!

• RAVIKINDLUSTUS KÕIGILE •

EMAL koos teiste loomeliitudega toetab Eesti Kunstnike Liidu tähtajatut meeldetuletuskampaaniat, mille eesmärgiks on juhtida tähelepanu loovisikute haavatavale seisule sotsiaaltagatiste kättesaadavuse osas. Alljärgnevalt toome ära pöördumise täisteksti. Lisainfot leiate [SIIT](#).

• • •

Eesti Kunstnike Liit alustas 15. augustil tähtajatut kampaaniat „Ravikindlustus kõigile!“, et tuletada kevadiste Riigikogu valimiste eel Eestis tegutsevatele erakondadele meelde, kui hapras ja haavatavas olukorras on juba aastakümneid olnud loovisikud, ning et olukord halveneb mitte päevade, vaid tundidega.

Riik on viimastel aastatel järjepanu tellinud sotsiaaltagatiste kättesaadavust puudutavaid uuringuid. Neist viimane, esmakordselt loovisikute olukorda analüüsiv, 2021. aastal valminud Praxise I uuring „Vabakutselised loovisikud, nende majandusliku toimetuleku mudelid ja sotsiaalsete garantiide kättesaadavus“ on senistest uuringutest kõige põhjalikum ja mahukam ning seeläbi ka tulemustelt trööstitum. Uuringu tulemuste ja viiruskriisis eriti teravalt esile kerkinud probleemide tõukel on alanud protsess 2005. aastast kehtiva loovisikute ja loomeliitude seaduse (LLS) kaasajastamiseks seaduse muutmise väljatöötamiskavatsuse loomisega. Loovisikute sotsiaalse kaitse olulisust rõhutab ka kultuuri valdkonna peamisi strateegilisi eesmärgi koondav ning järgnevate aastate tegevusi suunav ja neid eesmärgi ka riigieelarvega siduv „Kultuuri arengukava 2021–2030“ (Kultuur 2030).

Kuid miks ikkagi ravikindlustus kõigile, mitte kitsamalt kunstnikele, kirjanikele või loovisikutele? Erisuste loomine ei ole kunagi olnud kerge ega riigile odav ja ei ole ka tunnetuslikult olnud viimaste valitsuskoosseisude esimene valik. Lisaks ei ole siiani olnud otsustajate silmis ilmselt ka piisav loovisikute suhtarv hääleõiguslike valijate hulgas (Praxise 2021. uuringu hinnangul on Eestis 10 200 ebaregulaarsete või ebapiisavate sissetulekutega vabakutselist loovisikut). Sotsiaalministeeriumi 2018. aastal Praxiselt tellitud uuringu „Ravikindlustus valitutele või ravikaitse kõigile — kuidas täita lüngad Eesti ravikindlustuses?“ alusel oli vaid hinnanguliselt 86% tööealistel elanikel ravikindlustus püsiv. Püsiva ravikindlustuse või osalise ravikindlustusega oli sel hetkel enam kui 100 000 tööealist elanikku.

Uuringust on nüüdseks möödunud neli aastat. Olukorda tööhõives on selle lühikese aja jooksul muutnud erinevad kriisid ja olulisel määral on paindlikumaks muutunud ka tööhõive vormid. Vabakutselisus ja sellega kaasnevad probleemid ei ole enam ammu vaid loovisikute pärusmaa ning üha muutuvate töövormide ning -suhete valguses vajab kiiret muutmist ravikindlustuse ning sotsiaalsete garantiide süsteem laiemalt. Seeläbi väheneb maksulaekumine, suureneb tööturult heitunute ning abivajajate hulk, kuna ravikindlustuse, töötushüvitise ja teiste sotsiaalsete garantiide puudumine ning ennetava ja õigeaegse ligipääsu puudumine arstiabile toob endaga kaasa suurenenud ravikulud haigekassale ja toimetulekuprobleemid üksikindiviididele ka pensionieas.

Loomulikult on ravikindlustuse süsteemi kaasajastamine ning selle tagamine seeläbi kõigile ühiskonnaliikmetele suur samm, ent hoogu selle sammu astumiseks on nüüdseks võetud juba piinlikult kaua, on ülim aeg jõuda tegudeni.

Ravikindlustus kõigile!

Rahvusvaheline maastikuarhitektide küsitlus

IFLA koostöös CLARBiga ([Council of Landscape Architectural Registration Boards](#)) viib läbi küsitlust, mille eesmärk on paremini kaardistada maastikuarhitektuuri eriala sisu erinevates riikides. **On väga oluline, et Eestist vastaks küsitlusele võimalikult palju inimesi**, sest uuringu statistika koostatakse riigi lõikes üksnes siis, kui valim on piisav järelduste tegemiseks ja anonüümsuse tagamiseks (st ligikaudu 35 inimest).

Küsitlus on avatud **6. novembrini**. Lisainfo ja küsitluse lingi leiab SIIT.

WHAT DO LANDSCAPE ARCHITECTS IN YOUR COUNTRY DO?

2022 Global Job Task Analysis by

IFLA
INTERNATIONAL FEDERATION
OF LANDSCAPE ARCHITECTS

In partnership with

CLARB
Council of Landscape Architectural Registration Boards

WHY?

- To better understand landscape architecture across the globe
- Identify similarities/differences
- Expand role, definition, and mobility of the landscape architect
- Life is different now: how has it impacted landscape architecture?

WHAT?

- Virtual survey, distributed by email and web through IFLA, regions, and local associations
- Format: open-ended and select answer questions
- Survey content developed by the IFLA community and focused on broad, diverse areas of practice (examples: traditional, government, garden design, agriculture, and more)

WHO?

- ALL landscape architects from ALL IFLA regions are asked to complete the survey
- Research project by IFLA with support, and in partnership, from CLARB
- Survey developed by committee members from IFLA regions and includes diversity in areas of practice, regions, and cultures

WHEN?

- Survey will launch at 2022 IFLA World Congress in Gwangju, Korea: Aug. 31-Sep. 2
- Survey will be open for 4-6 weeks
- IFLA members will promote survey while open
- Final reports will be available in early 2023
- Survey is a baseline, will repeat every 3-5 years to remain current

IFLA Europe kongress Helsingis

14. oktoobril toimub Helsingis Soome Maastikuarhitektide Liidu MARK poolt organiseeritud IFLA Europe'i kongress alapealkirjaga *Boldness and Beauty* ehk "Julgus ja ilu". Kongress toimub inglise keeles ja hübriidvormis. Täpsema info nii programmi kui ürituse kohta on leiate [SIIT](#).

Kuivõrd tegu on väga olulise kaaluga rahvusvahelise maastikuarhitektuuri üritusega, mis toimub meile niivõrd lähedal, soovime ja julgustame kõiki osalema kas siis koha peal Helsingis või ka kasutades hübriidversiooni võimalusi.

NB! EMALi liikmete eest saab erialaliit KULKA toel tasuta osaluseta. Vastav sooviaavaldus ja/või küsimused palume saata info@maastikuarhitekt.ee aadressile hiljemalt **12. septembril**. Kui huvilisi on rohkem kui rahalisi võimalusi, lähtume registreerimisel põhimõttest "kes ees, see mees".

Vaata lisaks ka ürituse [Facebooki](#).

Landscape Architecture Day 2022

Boldness & Beauty

IFLA uue presidendina jätkab Bruno Marques

Suve hakul toimusid IFLAs uued valimised, kus kinnitati ametisse organisatsiooni uus president, varahoidja ning erinevate töögruppide juhid. Uudise teeb EMALi jaoks iseäranis rõõmustavaks see, et rahvusvahelist maastikuarhitektide ühendust hakkab juhtima meie liidu liige, portugali päritolu maastikuarhitekt Bruno Marques.

Bruno panus Eesti maastikuarhitektuuri arengusse on tähelepanuväärne ning paljuski just tema teene on, et EMALil õnnestus luua oma esimesed ja kaalukad rahvusvahelised kontaktid. Bruno liitumine IFLAga on samuti seotud EMALiga, sest just Eesti delegaadina asus ta 2007. aastal IFLAs tegutsema.

Kuigi nüüdseks on Bruno juba mitmeid aastaid Eestist eemal ja töötab Uus-Meremaal, tunne ilmselt paljud teda endiselt sõbra, kolleegi või õppejõuna. Ja muidugi on suur au ja rõõm, et Bruno on hoolimata Eestist lahkumisest jätkanud EMALi liikmelisust.

Bruno on kindlasti inimene, kellele eriala käekäik on äärmiselt südamelähedane ning nagu ta kinnitas ka oma kandideerimise ajal, soovib ta veenduda, et IFLA oleks kogu maastikuarhitektuuri keskpunktis ning toimiks sel viisil, et me kõik võiksime nii organisatsiooni kui eriala üle uhkust tunda.

Tema enda sõnul: "Me saavutame kindla hääle, mille abil tegeleda, kliimamuutuste, maailmamere taseme tõusu, toidujulgeoleku ja põllumajandusmaastike, tervise ja heaolu, kultuurmaastike, põliselanike ja etniliste vähemuste ning sotsiaalse õigluse küsimustega. /-/ Maastikuarhitektuuri järgi on üle kogu maailma niivõrd tohutu vajadus, et on fundamentaalselt oluline oma jõud koonduda."

Palju õnne Brunole ja tuult tiibadesse!

Üht uuemat intervjuud Brunoga saate vaadata [SIIT](#).

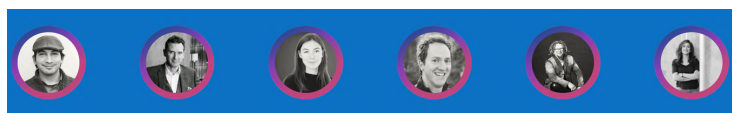
Digitaalehituse klaster kutsub osalema World of Digital Built Environment konverentsil

28.-29. septembril toimub WDBE ehk World of Digital Built Environment konverents. Kahele päevale jaotatud programm toimub nii Tallinnas kui ka Helsingis.

WDBE on konverents, kus kohtuvad digiehitusvaldkonna helgemad pead ning kõneisikud, kes jagavad infot ja kogemusi valdkonna uuenduste ning arenduste kohta tervest maailmast.

WDBE kogukond koondab kinnisvara ja ehitussektori spetsialiste, valitsus- ja linnaametnikke, arhitekte, insenere ja teisi eksperte ning teadlasi, kes töötavad BIM-i, VDC-, AR/VR-i, suurandmete, analüütika, IOT ja virtuaalprojektidega

Lisainfo konverentsi kohta [SIIN](#).

Konverents “Innovatsioon ja digireaalsus”

Eesti Kunstiakadeemias toimub **6. septembril** Tallinna Arhitektuuribiennaali TAB 2022 raames rahvusvaheline konverents *Innovation and Digital Reality*. Konverentsi teemaderingi eesmärgiks on uurida, kujutada ja spekuloida nii kosmose, arhitektuuri, loomingu, innovatsiooni kui ka disainihariduse tuleviku üle digireaalsuse ajastul. Konverentsi peaesinejana mõtestab innovatsiooni [dr Roberto Verganti](#)

Registreerimiseks vaata [SIIA](#). Lisainfot konverentsi kohta loe [SIIT](#).

KONVERENTS: INNOVATSIOON JA DIGIREAALSUS

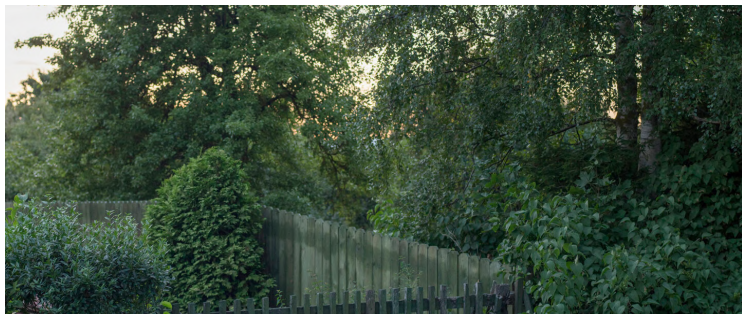

Foto: Paco Ulman

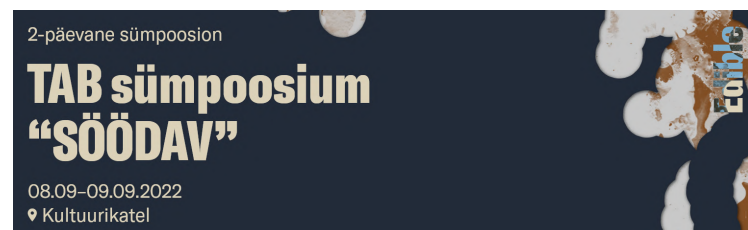
Tallinna arhitektuuribiennaal 2022

Septembrist kuni novembrini toimuv Tallinna Arhitektuuribiennaal (TAB) ootab külastajaid näitustele, konverentsile, kontsertidele ja ekskursioonidele üle Tallinna. Biennaali avanädal on **6.-11. september** ning selle aasta peateemaks „Söödav; Ehk, ainevahetuse arhitektuur“ („Edible; Or, The, Metabolism of the Architecture“). Sümpoosion toob Tallinnasse teiste seas tunnustatud disaini- ja arhitektuuriuuri ja autori [Beatriz Colomina](#) ning šveitsi arhitekti Philippe Rahm'i, kes on tuntud piiride nihutamise poolest arhitektuuriskaalal.

Sümpoosion kutsub kahe päeva jooksul osalema aruteludes teemadel, nagu *The Farm and the City*, *Interspecies Alliances*, *From Waste to Matter*, *Slow Buildings* ja *Circular Blocks*. Osalevad esinejad on tunnustatud tegijad arhitektuurist disainini, tekstiilitehnoloogiast majanduseni.

Kogu sümpoosioni kava leiate [SIIT](#).

TABi kohta saate täpsemalt lugeda [SIIN](#).

TÖÖKUULUTUS: Keila linnavalitsuse planeerimisspetsialist

Keila linnavalitsus otsib planeerimisspetsialisti, kelle ülesandeks on detailplaneeringute koostamiseks vajalike menetlustoimingute läbiviimine, keskkonnamõjude hindamisega seotud ülesannete täitmine, osalemine Keila linna ruumilises planeerimises, osalemine projekteerimistingimuste ja ehituslubade menetluses ning kodanike nõustamine planeeringualastes küsimustes. Kandidaadilt oodatakse erialast kõrgharidust, eelnevat töökogemust, vajalike arvutiprogrammide kasutamise oskust ning avaliku halduse põhimõtete tundmist. Kandideerimise tähtaeg on **11. septembril**. Lisainfo [SIIN](#).

Ettekandekoosolek “Maarjamäe memoriaali kihistused”

Eesti Mälu Instituut kutsub **2. septembril** kell 13.00-15.00 ettekandekoosolekule “Maarjamäe memoriaali kihistused” Eesti Mälu Instituudi saalis (Tõnismägi 8).

Tänase mälestusvälja kujunemisest Maarjamäel räägivad Eesti Sõjamuuseumi arheoloog Arnold Unt, Eesti Mälu Instituudi uurimisjuht Toomas Hiio ja juhatuse liige Meelis Maripuu. Ettekannetes antakse ülevaade Teise maailmasõja aegsest Saksa sõjaväe kalmistust, Nõukogude mälestusmärkide rajamisest ja Eesti kommunismiohvrite memoriaali sünniloost.

Osalejatel palutakse registreeruda hiljemalt **1. septembriks** [SIIN](#) või telefonil 6645039.

Foto: Maa-ameti fotoladu, 2022

Arhitektide Liidu õppereis Poola

Eesti Arhitektide Liit korraldab **30. septembrist 7. oktoobrini** kaasaegsele arhitektuurile keskenduva õppereisi Lõuna-Poolasse. Reis keskendub neljale linnale: Varssavi, Wrocław, Katowice ja Krakow. Reisigrupp on üldiselt täis, ent kuna osa algsetest registreerunutest pidi töökohustuste tõttu sõidust loobuma, on viimastel huvilistel veel võimalik õppereisiga liituda. Osalemissoovist palutakse teada anda esimesel võimalusel aadressile ingridk@arhliit.ee.

Reisi hind on 1350 € ja see sisaldab lennupileteid, bussiteenust, kohta kaheses toas + hommikusööke, reisi juhi ja kohaliku arhitektuuri giidi teenust, sissepääsutasusid ning 4 lõunasööki. Tasumine arvete alusel 15. septembriks.

Manggha muuseum Krakowis. Foto: Wikimedia

Valmis Euroopa rohelise pealinna elurikas haljastuskataloog

Tallinna linn koostas elurikka haljastuse kataloogi, et igaüks saaks oma koduümbrusesse elurikkust hoidvaid taimi istutada. Kataloogist leiab ligi 900 taime, mis sobivad nii haljasalale kui ka aeda. Lisaks kirjeldusele saab iga taime kohta teada, kui väärtuslik on ta tolmeldajatele ja keda ta ligi meelitab.

Elurikka haljastuse kataloog valmis 2022. aastal Tallinna Putukaväila arendava B.Green projekti raames. Kataloogi sisu panid kokku maastikuarhitekt Liivi Mäekallas ja elustiku ekspert Meelis Uustal. Kataloogi veebirakenduse tegi Blueglass Interactive OÜ.

Kataloogiga saate tutvuda aadressil <https://haljastus.tallinn.ee/> Kataloogi esitluskoosolekut saate järelle vaadata [SIIT](#).

VÕISTLUSED:

Tehnopoli ja TalTechi rohepromenaadi arhitektuurivõistlus

Teadus- ja ärilinnak Tehnopol ning Tallinna Tehnikaülikool kuulutasid välja ideekonkursi, et leida parim avaliku ruumi lahendus kahte linnakut ühendavale rohepromenaadile. Konkursile on oodatud rohetehnoloogiat ja targa linna lahendusi põimivad kavandid, mis lähtuvad põhimõttest, et nii kõrvuti asetsevates linnakutes kui ka nende vahel oleks mugav liikuda nii jalgsi kui jalgrattaga. Ideekonkursile oodatakse töid kuni **27. septembrini**. Täpsemalt saab konkursi tingimustega tutvuda [riigihangete registris](#)

Narva riigigümnaasiumi kunstikonkurss

Kunstikonkursi raames otsitakse avalikku ruumi rikastavat, positiivset tähelepanu toovat, kõikidest külgedest vaadeldavat skulptuuri või installatsiooni. Loodava kunstiteose temaatika võiks olla seotud hariduse, vaimse arengu ja teadmiste omandamisega. Narva on piirilinn, siit algab Eesti, siit algab Euroopa. Üheks kooli kontseptsiooni aluseks on piiride ületamine ja nende avardamine Narva noorte jaoks. Võistlustööde esitamise tähtaeg on **19. oktoobril**. Lisainfo [SIIN](#).

Valga riigi- ja kohtumaja kunstikonkurss

Riigi Kinnisvara kuulutas välja kunstikonkursi, et leida parimad kunstiteoste ideelahendused rekonstrueeritava riigi- ja kohtumaja esimese korruse koosolekutesaali seinale. Loodavad taiesed peavad esindama Eesti kunsti hetkeseisu. Olema sobivad ning kohased riigi- ja kohtumaja nii oma materjalide valiku kui ka teemakäsitluse poolest. Kunstiteoste lahendused võiks lähtuda hoone otstarbest ja ajaloolisest taustast. Võistlustööde esitamise tähtaeg on **21. septembril**. Lisainfo [SIIN](#).

Tallinna lauluväljaku ideekonkurss

SA Tallinna Lauluväljak ja Tallinna Strateegiakeskus kuulutasid välja avaliku ideekonkursi Tallinna lauluväljakule ruumilise tervikvisiooni leidmiseks. Vormilt on tegu ühe-etapilise avaliku ideekonkursiga, mille võidutöö on aluseks lauluväljaku ala detailplaneeringu algatamisel ning edasistel planeerimis- ja projekteerimistegevustel. Ruumilise tervikvisiooni väljapakkumine hõlmab lauluväljaku hooneteansambli täiendamist uute arhitektuuriobjektidega. Nendest olulisemad on kõlakoda-kontserdipaik väiksema publikuarvuga kontsertide korraldamiseks, Lauluväljaku külastuskeskus mäenõlval ning lauluväljakut Kadrioru pargiga ühendav jalakäijate sild. Konkursi ülesanne ei ole pakkuda välja objektide eskiislahendusi, vaid objektide põhimõtteline mahuline identiteet. Objektidele korraldatakse pärast detailplaneeringu kehtestamist eraldiseisvad arhitektuuri-võistlused, kui territooriumi lõplik ruumiline lahendus on selgunud ning objektide ruumiprogramm koostatud. Kandideerimise tähtaeg on **7. novembril**. Lisainfo [SIIN](#).

Foto: Paco Ulman

Ametlikult tunnustatud loomeliiduna on EMALil võimalus toetada oma liikmeid loomestipendiumitega. Stipendiumite toel on aastate jooksul käidud mitmetel erialastel õppereisidel, konverentsidel ja seminaridel, aga näiteks toetatud ka rahvusvaheliste suhete sõlmimist ja erialast uurimistevõimet. Selleks, et me kõik neist põnevatest ettevõtmistest ka omal moel osa saaksime, oleme hea tavana juurutanud stipendiumite kasutamise ülevaadete avaldamise kuukirjas.

ARHITEKTUURI KONSERVEERIMISE JA RESTAUREERIMISE TÄIENDKOOLITUS

Lidia Zarudnaya

Mina õppisin EKAs teist korda ja arvan, et oluline osa nende pakutavast haridusest on üldise intelligentsuse taseme tõstmine ja silmaringi laiendamine valitud valdkonna raames ja selle kõrval. Enda jaoks avastas, et kõige huvitavamad olid kitsaste valdkonna- ja praktiseerivate spetsialistide poolt antud loengud. Eriti jäi meelde mööbli restaureerimise loeng, kus auditooriumisse toodi igasuguste puiduliikide näidiseid (s.h. palisander). Maastikuarhitekti jaoks on väga huvitav, mida saab (või ei saa) hiljem teha erinevatest puiduliikidest. Näiteks pärn, kui väga levinud liik linnahaljastuses, sobib ikoonidele aluseks, sest selle peale jääb kuld paremini kinni. Aga miks ma ei ole varem näinud pärnapuitu kusagil mujal siseruumides kasutuses? Vana pärna puidutükk näeb välja nagu švamm: korralikult kahjuritest poolt söödnud. Selle ära hoidmiseks oli kaasa toodud ikooni näidises tagumine külg kaetud 5 mm ulatuses teisest puiduligist laudisega, et vähendada avatud pärna pinda.

Kõige kasulikum oli kursuse juures lõputöö kirjutamine ja kaitsmine. On väga hea, et EKA motiveerib võtma töö teemaks midagi, mis on seotud sinu pere või sugulastega. Lõputöö tegemise protsess annab võimaluse rohkem teada saada pere (minu lõputöö puhul abikaasa pere) ajaloo kohta ning ka järeltulijate jaoks on hea, kui suguvõsale olulise objekti lugu pannakse kirja. Lisaks võib lõputööd hiljem kasutada aluseks, kui objektiga planeeritakse edasi tegeleda.

Minu lõputöö teema oli 'Rookatusega telksuvila ja aed'. Kinnistul asub lisaks 1971-79. aastatel ehitatud suvilale 2009. aastal ehitatud eramu, millel ei ole hetkel kasutusluba. Lõputöö kokkuvõttena leidsin, et Viimsi rookatusega suvilamaja ja tagumine aed on väärtuslikud ja väärt säilitamist. Omanikul oleks soov ja võimalus seda teha, aga kahjuks antud piirkonnas 1700 (1500) m² suurusega kruntidel on lubatud vaid üks maja, mistõttu on lammutatud või maha müüdnud vanemad suvilahooned, sõltumata nende arhitektuurilisest väärtusest. Praegu on kõrvuti asetseva aiandusühistu territooriumitel alles 5 rookatusega telksuvilat.

Kolm nendest asuvad kinnistutel, kuhu hiljem on rajatud uuem eramu, aga suvila jäi samuti lammutamata. Kui vaadata nende kolme kinnistu andmed EHRis, siis neil ei ole kasutusloaga kõik korras. Mis tähendab, et kui nende kruntide omanikel tekib vajadus teha juriidilised asjad korda, tuleb tõenäoliselt kolm rookatusega telksuvilat likvideerida.

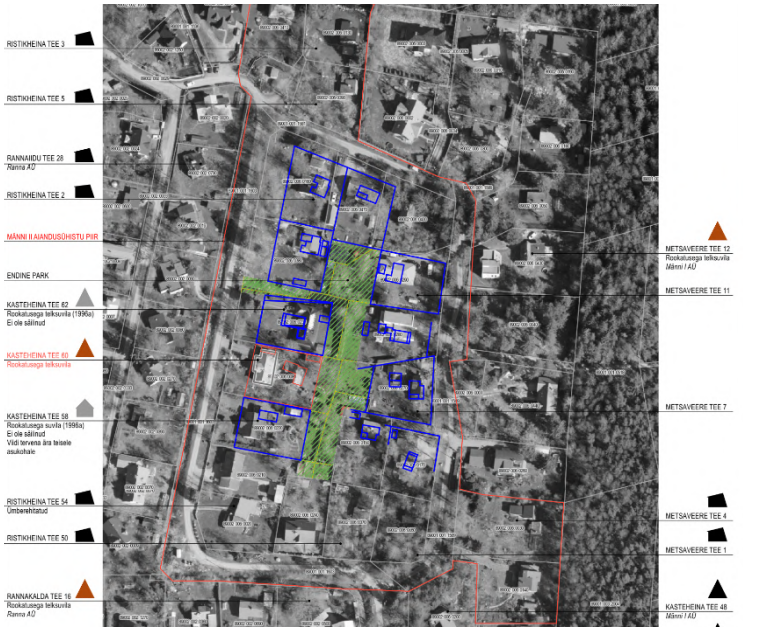
Kuna just viimasel ajal on üsna mitu stipendiumit antud välja selleks, et aidata maastikuarhitektidel võtta osa erinevatest muinsuskaitsega seotud täiendkoolitustest, toome järgnevalt ära ülevaated sellest, kuidas Lidia Zarudnaya käis EKAs arhitektuuri konserveerimise ja restaureerimise täiendkoolitusel ning Kristiina Kupper ja Minea Kaplinski-Sauk võtsid osa Hiiumaal toimunud koolitusest "Eesti maastikupärand ja restaureerimine".

Suvila tagaaed koos vanade tamme ja kividega. Vasakule jääb ühiskasutuses puhkeala

Esikuga suvila

Suvilate paiknemine

EESTI MAASTIKUPÄRAND JA RESTAUREERIMINE

Kristiina Kupper

Minea Kaplinski-Sauk

Koolitus „Eesti maastikupärand ja restaureerimine“ toimus 16-19. juunil Hiiumaal pika ajalooga rehielamus. Olen 2014. aastal lõpetanud EKA vastava täiendkoolituse, mis annab võimaluse tegeleda ajalooliste objektidega. Ka sealt sain hulgaliselt teadmisi – meelde jäi sademevesi, kui kõige kurja juur, sest koolituse põhirõhk oli eelkõige hoonetel, mitte maastikul. Nüüd, aastaid hiljem oli taas meeldiv võimalus võtta aeg maha ja mõtiskleda ning püüda aru saada eelmiste põlvete kujundatud maastikust ja meie „Nokia“ – rehielamu – geniaalsusest.

Minu arvates teeb maastikuarhitektist hea maastikuarhitekti maastiku lugemise oskus, mis tähendab olemasolevate väärtuste märkamist ja nende säilitamist ning eksponeerimist oma lahenduses. Kõige raskem on objektile tabada seda miskit, mida nii mõnigi kord ei õnnestu sõnadesse hästi panna aga mis on kindlalt tunnetatav – paiga vaim. Just selle oskuse lihvimiseks oli koolitus ja koolituse koht väga hea. Lisaks veel Juri Lotmani raamat „Semiosfäär“, mille mõtteid on võimalik maastikku üle kanda.

Koolitusel käsitleti külade kujunemist ja võimalikke arhiiviallikaid, mille abil eeltööd maastikku minemiseks teha. Samuti andis koolituse koht suurepärase võimaluse näha taluhoonete arengut ja lugeda hoonetel erinevaid ehitusetappe. Sõnadega ei ole võimalik kirjeldada talu ümbritsevat maastikku, mis on küll kujundatud, kuid samas ka looduslik ja moodustab ümbritsevaga terviku. Kõige selle loomine on vajanud talupojatarkust aga ka üheksat korda mõtlemist ja ühte korda tegemist.

Tutvustime Kärddla ajaloo ja maastikuga ning olulisemate objektidega selles. Samuti Kassari väärtuslike maastikega.

Viimasena tutvustime Suuremõisa mõisa ajaloo ja pargiga, mis andis võimaluse arutleda mõisate arengust ja parkide ajaloost. Huvitav pilguheit oli kooliaeda. Koolitus lõppes mõtisklusega Pühalepa kirikus.

Kaigutsi küla rehetared. Foto: Kristiina Kupper

Ekspeditsioonilised Suuremõisas. Fotor: Minea Kaplinski-Sauk

Kaibaldi liivik ehk militaarse ajalooga eriskummaline luitemaastik kesk' Hiiumaad. Foto: Minea Kaplinski-Sauk

16.-19. juunil 2022 leidis aset Tallinna Tehnikaülikooli maastikuarhitektidele suunatud täiendõppekoolitus „Eesti maastikupärand ja restaureerimine“. Koolitus moodustab osa maastikuarhitektidele suunatud koolitusmoodulite sarjast, mille läbimisel on endale võimalik taotleda Muinsuskaitseameti tegevusluba.

Kui teised koolitustesarja kursused on järginud harjumuspäraselt ülikoolikursuse rada, siis maastikupärandi tudeerimiseks õnnestus jätta klassiruumi seinad selja taha ning kogeda oma uurimisobjekti *in situ*. Nii toimuski koolitus intensiivsete õppepäevade vormis suvisel ja lopsakal Hiiumaal, ajaloolise Kaigutsi küla tsaariaegses meeldivalt jahedas ja hämaras rehetares, kus päevad kulgesid loengute, seminarivormis arutelude ning ringkäikude rütmis.

Hiiumaa on maastikupärandi uurimiseks tänuväärne paik, sest Eestis pole just palju teisi kohti, kus nii kompaktsel maa-alal oleks võimalik jälgida Eesti maastike eripalgeliste arenguetappide pärandit sedavõrd ehedal kujul. Nii saatsid meid nende paari päeva jooksul keskaegsed kirikud, ajaloolised talud, suurejoonelised mõisakompleksid, vabariigiaegse suvituspiirkonna hõng ning tsaariaegne tööstus- ja nõukoguaegne militaarpärand, mis koosmõjus moodustavad otsekui aegrea Eesti maastike kujunemisloost.

Koolituse kõige suuremaks väärtuseks pean aga tõsiasja, et see tõi kokku ühesuguse erialase tausta ja huvidega inimesed, kellega koos oli võimalik maastiku, maastikuarhitektuuri ja pärandi üle mõtiskleda palju sügavamal tasandil, kui see tavapäraselt võimalik on.

Meie igapäevaelu on nii lõpmatult praktiline, asine ja kiire, et leida neid hetki, mil sarnase mõttemaailmaga inimestega maha istuda ning rahulikult arutleda maastiku üle selle kõige laiemas tähenduses, on täiesti uskumatult inspireeriv ja tore. Maastikuarhitektuuri eriala oma olemuses on lai ja filosoofiline ning tegelikult julgen ma uskuda, et igale maastikuarhitektile kulub aeg-ajalt ära heita kas või hetkeks kõrvale kõik jooniste vormistusdetailid, võitlevad kirjavahetused lõputute ametkondadega ning muud halli argipäeva kuhjunud tööd ning minna uuesti tagasi algusesse, et küsida endaltki, mis üldse on maastik ja mida me tegelikult soovime maastikuarhitektidena luua, kaitsta ja inimestele pakkuda.

Ja kuigi neile küsimustele ei ole ilmselt iial võimalik leida täielikult ammendavaid vastuseid, siis teekond – avastamine, mõtlemine, uurimine – on sageli väärt rohkemgi kui lõpppunkt ning maastikupärandi koolitus oli sellel rännakul vähemalt minu jaoks kindlasti üks tänuväärne samm edasi.

Kompositsioon: Käina kirikaia 19. sajandi kivist, silikaattellis, plastaken, kunstroos. Fotor: Minea Kaplinski-Sauk

Suuremõisa kaasaegses kujunduses aiaosa. Foto: Minea Kaplinski-Sauk